

Samebyarnas inställning till planerna på en nationalpark i området Vålådalen-Sylarna-Helags

Vi samer, som är medlemmar i samebyarna Handölsdalen, Tåssåsen och Mittådalen, lever och verkar inom det område som eventuellt ska bli en nationalpark. Våra förfäder har levt och verkat i området och våra barn och kommande generationer ska kunna leva här på samma sätt. Renskötsel, jakt, fiske, och fångst har varit och är naturliga inslag i våra liv och livet med renen är en av pelarna i vår kultur. Renens bete och vårt sätt att leva med renen har präglat landskapet och landskapet har präglat oss. För att vi ska kunna leva här och utvecklas måste marken förvaltas på ett hållbart sätt.

Genom att ha använt området över lång tid har vi upparbetat rättigheter till marken och vattnet i området, den så kallade renskötselrätten. Denna rätt omfattas av grundlagens egendomsskydd i 2 kap. 15 § regeringsformen.

För att vi ska kunna godkänna att en nationalpark bildas kräver vi att följande krav blir uppfyllda:

- Den samiska kulturen och renskötseln ska ses som ett naturligt inslag i området och som en tillgång i arbetet med en nationalpark.
- Den samiska kulturen och rennäringen ska vara en uttalad del av syftet med nationalparken. Enligt 3 kap. 5 § ska mark- och vattenområden som har betydelse för rennäringen skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra näringens bedrivande. Områden som är av riksintresse för rennäringen ska skyddas mot sådana åtgärder. Detta för att långsiktigt skydda den samiska kulturen. Med hänsyn till våra rättigheter och detta skydd är det naturligt att vårt levnadssätt är en del av och skyddas genom nationalparken.
- Vår rätt att använda marken ska erkännas fullt ut. Det innebär att vi ska ha rätt att bedriva renskötsel, jaga, fiska, färdas både till fots och med fordon, bygga anläggningar och stugor som behövs för renskötseln. Om denna rätt ska inskränkas ska det ske genom överenskommelser genom avtal mellan staten och oss. Vi ska då ha rätt till ekonomisk ersättning från staten för de begränsningar som sker, vilket ska framgå av de avtal som upprättas.
- Vår möjlighet att begränsa förluster av renar till rovdjur måste garanteras. Det innebär att förvaltningen av rovdjursstammarna måste anpassas till rennäringens förutsättningar och behov, bl.a. genom toleransnivåer. Skydds jakt ska kunna genomföras inom området. Det måste framgå tydligt att vi har rätt att använda oss av 28 § jaktförordningen inom området.
- Samebyarna ska ha ett tydligt inflytande över förvaltningen av nationalparken. Samebyarna ska ha majoriteten av platserna i en förvaltningsorganisation eller på annat sätt ha ett avgörande inflytande över de beslut som fattas som gäller nationalparkens förvaltning.

Vi vill att dessa grundläggande frågor hanteras innan vi är beredda att gå vidare med arbetet. Om dessa krav inte beaktas kommer samebyarna att säga nej till en nationalpark och motarbeta att en sådan upprättas.

Richard Åström

Ordförande Handölsdalens sameby

Nicklas Johansson

Ordförande Tåssåsens sameby

Magnus Rehnfeldt

Mittådalen's sameby